

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL BUITIES, SANITARINIŲ IR HIGIENOS PATALPŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMŲ
APRAŠO PATVIRTINIMO**

2024 m. spalio 3 d. Nr. V-959/A1-650
Vilnius

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 23 straipsnio 4 dalimi:

1. T v i r t i n a m e Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų aprašą (pridedama).

2. N u s t a t o m e , kad:

2.1. šis įsakymas įsigalioja 2024 m. lapkričio 1 d.;

2.2. 2025 m. gegužės 1 d. įsigalioja tokia šiuo įsakymu patvirtinto Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų aprašo:

2.2.1. 4 punkto redakcija:

„4. Buities, sanitarinės ir higienos patalpos įrengiamos vadovaujantis Aprašo, kituose darbuotojų saugos ir sveikatos norminiuose teisės aktuose nustatytais specialiaisiais buities, sanitarinių ir higienos patalpų ar vietų įrengimo ir naudojimo reikalavimais bei statybos techninio reglamento STR 2.02.02:2004 „Visuomeninės paskirties statiniai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. D1-91 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.02.02:2004 „Visuomeninės paskirties statiniai“ patvirtinimo“, statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2019 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. D1-653 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ patvirtinimo“, nuostatomis, įvertinus:

4.1. didžiausią darbuotojų (darbo vietų) skaičių įmonėje ar įmonės pastate, patalpoje ar, kai dirbama pamainomis, pamainoje;

4.2. darbo pobūdį:

4.2.1. technologinius procesus:

4.2.1.1. kurie gali užteršti kūną, drabužius, avalynę pavojingomis cheminėmis medžiagomis bei cheminiais mišiniais, ypač pasižyminčiais jautrinančiu, kancerogeniniu, mutageniniu, reprodukcijai toksišku poveikiu ar biologinėmis medžiagomis, ypač 2, 3 ir 4 rizikos grupių biologiniais profesinės rizikos veiksniais;

4.2.1.2. kurie gali sudaryti šilumos, drėgmės perteklių darbo vietose ar kurių metu atšaldoma darbo aplinka;

4.2.1.3. kuriems gali prireikti ypatingų švaros ir sterilumo sąlygų (pavyzdžiui, maisto, kosmetikos, farmacijos produktų gamyba);

4.2.2. darbą lauke arba nešildomose patalpose.“;

2.2.2. 19 punkto redakcija:

„19. Prie persirengimo patalpų ar vietų ar jose įrengiamos darbo ar apsauginiams drabužiams bei avalynei, kitoms asmeninėms apsaugos priemonėms laikyti patalpos ar vietos. Vienam darbuotojui turi būti skiriama viena rakinama drabužių, avalynės spintelė. Kai dirbama su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais, biologinėmis medžiagomis, nešvaros ar drėgmės sąlygomis, kasdieniniams ir darbo ar apsauginiams drabužiams bei avalynei, kitoms asmeninėms apsaugos priemonėms laikyti turi būti įrengtos atskiros rakinamos spintelės.“;

2.2.3. 25 punkto redakcija:

„25. Atsižvelgiant į darbo pobūdį, įrengiama prausyklos ar dušai:

25.1. prausykloje ne mažiau kaip viena rankų praustuvė skiriama:

25.1.1. 7 darbuotojams, dirbantiems su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais, pasižyminčiais jautrinančiu, kancerogeniniu, mutageniniu, reprodukcijai toksišku poveikiu, ar 3, 4 rizikos grupių biologiniais profesinės rizikos veiksniais, galinčiais užteršti kūną, drabužius, avalynę;

25.1.2. 10 darbuotojų, dirbančių lauke arba kai patalpų oro temperatūra darbo vietose yra aukštesnė nei sveikatos saugos reglamentuose (higienos normose) sveikatos apsaugos ministro nustatyti reikalavimai;

25.1.3. 20 darbuotojų, dirbančių su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais ar 2 rizikos grupės biologiniais profesinės rizikos veiksniais, galinčiais užteršti kūną, drabužius, avalynę;

25.2. ne mažiau kaip vienas dušas skiriamas:

25.2.1. 3 darbuotojams, dirbantiems su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais, pasižyminčiais jautrinančiu, kancerogeniniu, mutageniniu, reprodukcijai toksišku poveikiu, ar 3, 4 rizikos grupių biologiniais profesinės rizikos veiksniais, galinčiais užteršti kūną, drabužius, avalynę;

25.2.2. 5 darbuotojams, dirbantiems lauke arba kai patalpų oro temperatūra darbo vietose yra aukštesnė nei sveikatos saugos reglamentuose (higienos normose) sveikatos apsaugos ministro nustatyti reikalavimai;

25.2.3. 15 darbuotojų, dirbančių su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais ar 2 rizikos grupės biologiniais profesinės rizikos veiksniais, galinčiais užteršti kūną, drabužius, avalynę.“;

2.3. šiuo įsakymu patvirtinto Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų aprašo 16 punktas taikomas naujai statomiems įmonių, įstaigų, organizacijų (toliau – įmonė) pastatams ir patalpoms, kurių projektavimo darbų rangos sutartis pasirašyta 2023 m. lapkričio 1 d. ar vėliau, taip pat įmonių pastatams ir patalpoms, kurių rekonstravimo ar kapitalinio remonto projektavimo darbų rangos sutartis pasirašyta 2023 m. lapkričio 1 d. ar vėliau, išskyrus atvejus, kai dėl konstrukcinių ar paveldo apsaugos reikalavimų šiuo įsakymu patvirtinto Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų aprašo 16 punkto reikalavimų įgyvendinti neįmanoma.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurimas Pečkauskas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Vytautas Šilinskas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2024 m. spalio 3 d.
įsakymu Nr. V-959/A1-650

BUITIES, SANITARINIŲ IR HIGIENOS PATALPŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų aprašas (toliau – Aprašas) nustato buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo naujai statomuose, rekonstruojamuose, remontuojamuose ir naudojamuose įmonės, įstaigos, organizacijos (toliau – įmonė) pastatuose ar patalpose reikalavimus.

2. Buities, sanitarinės ir higienos patalpos skirtos darbuotojų asmeninei higienai, fiziologinėms reikmėms, poilsiui. Šioms patalpoms priskiriamos poilsio, persirengimo, drabužių, avalynės, asmeninių apsaugos priemonių laikymo patalpos ar vietos, sanitarinės ir asmens higienos patalpos su dušais, prausyklomis, tualetais, maitinimo patalpos.

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme.

II SKYRIUS BENDRIEJI PATALPŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMAI

4. Buities, sanitarinės ir higienos patalpos įrengiamos vadovaujantis Aprašo, kituose darbuotojų saugos ir sveikatos norminiuose teisės aktuose nustatytais specialiaisiais buities, sanitarinių ir higienos patalpų ar vietų įrengimo ir naudojimo reikalavimais bei statybos techninio reglamento STR 2.02.02:2004 „Visuomeninės paskirties statiniai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. D1-91 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.02.02:2004 „Visuomeninės paskirties statiniai“ patvirtinimo“, statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2019 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. D1-653 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ patvirtinimo“, nuostatomis, įvertinus:

4.1. didžiausią darbuotojų (darbo vietų) skaičių įmonėje ar įmonės pastate, patalpoje ar, kai dirbama pamainomis, pamainoje;

4.2. darbo pobūdį:

4.2.1. technologinius procesus:

4.2.1.1. kurie gali užteršti kūną, drabužius, avalynę pavojingomis cheminėmis medžiagomis bei cheminiais mišiniais, ypač pasižyminčiais jautrinančiu, kancerogeniniu, mutageniniu, reprodukcijai toksišku poveikiu;

4.2.1.2. kurie gali sudaryti šilumos, drėgmės perteklių darbo vietose;

4.2.1.3. kuriems gali prireikti ypatingų švaros ir sterilumo sąlygų (pavyzdžiui, maisto, kosmetikos, farmacijos produktų gamyba);

4.2.2. darbą lauke.

5. Įmonė gali neįrengti buities, sanitarinių ir higienos patalpų, jeigu laikantis Apraše nustatytų reikalavimų sudarytos galimybės užtikrinti darbuotojų asmeninę higieną, fiziologinius poreikius, poilsį kitomis priemonėmis (pavyzdžiui, įmonės, veikiančios visuomeninės paskirties

pastate, darbuotojai gali naudotis bendrosiomis pastato buities, sanitarinėmis ir higienos patalpomis).

6. Atstumas nuo darbo vietų patalpose iki tualetų, poilsio patalpų ar vietų turi būti ne didesnis kaip 75 metrai, o nuo darbo vietų lauke – ne didesnis kaip 150 metrų.

7. Buities, sanitarinių ir higienos patalpų grindys ir sienos turi būti lygios, lengvai valomos, o dušuose, prausyklose, tualetuose – ir plaunamos.

8. Buities, sanitarinėse ir higienos patalpose įrengtų šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo sistemų našumas, jų schemas turi atitikti ~~statybos techniniuose reglamentuose~~ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. D1-289 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.09.02:2005 „Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas“ patvirtinimo“ nustatytus reikalavimus. Buities, sanitarinių ir higienos patalpų oro temperatūra šaltuoju metų laikotarpiu turi būti ne žemesnė kaip 18 °C, o šiltuoju metų laikotarpiu – ne aukštesnė kaip 23-^oC 26 °C, santykinė oro drėgmė – 35–65 procentai, oro judėjimo greitis šaltuoju metų laikotarpiu – ne didesnis kaip 0,15 m/s, o šiltuoju metų laikotarpiu – ne didesnis kaip 0,25 m/s.

9. Dirbtinis apšvietimas, kuris matuojamas ir vertinamas vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 98:2014 „Natūralus ir dirbtinis darbo vietų apšvietimas. Apšvietos mažiausios ribinės vertės ir bendrieji matavimo reikalavimai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. 277 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 98:2014 „Natūralus ir dirbtinis darbo vietų apšvietimas. Apšvietos mažiausios ribinės vertės ir bendrieji matavimo reikalavimai“ patvirtinimo“, nustatytais reikalavimais, turi būti:

9.1. asmeninių apsaugos priemonių laikymo patalpų – ne mažesnis kaip 50 lx;

9.2. drabužių, avalynės laikymo patalpų – ne mažesnis kaip 50 lx;

9.3. persirengimo patalpų, dušų, prausyklų, tualetų – ne mažesnis kaip 100 lx;

9.4. poilsio ir maitinimo patalpų – ne mažesnis kaip 200 lx.

10. Dušų ir tualetų vėdinimo sistemos turi būti atskirtos nuo kitų pastato patalpų vėdinimo sistemų.

11. Persirengimo patalpos, dušai, prausyklos, tualetai turi būti įrengti atskirai moterims ir vyrams arba sudarytos galimybės tomis pačiomis patalpomis naudotis atskirai (skirtingu metu).

12. Iš dušų, prausyklų turi būti tiesiogiai patenkama į persirengimo patalpas (kai tokios įrengiamos).

13. Darbuotojams su negalia turi būti sudarytos sąlygos naudotis buities, sanitarinėmis ir higienos patalpomis pagal jų poreikius.

III SKYRIUS POILSIO PATALPOS

14. Jeigu darbuotojams nėra galimybių pertraukų metu tinkamai ilsėtis patalpose, kuriose dirbama, turi būti įrengiamos poilsio patalpos ar vietos. Poilsio patalpų, vietų plotas turi būti ne mažesnis kaip 0,9 kv. metro vienam darbuotojui (vertinamas didžiausias vienu metu poilsio patalpose, vietose galinčių būti darbuotojų skaičius). Poilsio patalpose, vietose turi būti stalų ir kėdžių su atramomis. Nėščioms, neseniai pagimdžiusioms ir krūtimi maitinančioms moterims turi būti sudarytos sąlygos pailsėti atsigulus.

15. Darbuotojams, dirbantiems lauke, kai aplinkos temperatūra žemesnė nei –10 °C, arba nešildomose patalpose, kai aplinkos temperatūra žemesnė nei +4 °C, turi būti įrengtos poilsio patalpos, kurių oro temperatūra turi atitikti Aprašo 8 punkte nustatytus ribinius dydžius.

16. Jeigu patalpose, kuriose nuolat dirbama, nėra natūralaus apšvietimo, jis turi būti poilsio patalpose ar vietose.

17. Poilsio patalpos ar vietos turi būti įrengtos taip, kad nerūkantieji būtų apsaugoti nuo tabako dūmų.

IV SKYRIUS

PERSIRENGIMO, DRABUŽIŲ, AVALYNĖS IR ASMENINIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ LAIKYMO PATALPOS

18. Įmonėse, kuriose darbuotojai dirba vilkėdami / avėdami darbo ar apsauginius drabužius bei avalynę, įrengiamos persirengimo patalpos ar vietos. Persirengimo patalpų plotas turi būti ne mažesnis kaip 0,35 kv. metro vienam darbuotojui. Persirengimo patalpose turi būti įrengtos sėdimos vietos.

19. Prie persirengimo patalpų ar vietų ar jose įrengiamos darbo ar apsauginiams drabužiams bei avalynei, kitoms asmeninėms apsaugos priemonėms laikyti patalpos ar vietos. Vienam darbuotojui turi būti skiriama viena rakinama drabužių, avalynės spintelė. Kai dirbama su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais, nešvaros ar drėgmės sąlygomis, kasdieniniams ir darbo ar apsauginiams drabužiams bei avalynei, kitoms asmeninėms apsaugos priemonėms laikyti turi būti įrengtos atskiros rakinamos spintelės.

20. Jeigu darbo ar apsauginiai drabužiai ar avalynė ar kitos asmeninės apsaugos priemonės valomi ar jų užteršimas šalinamas po kiekvienos darbo pamainos, prie persirengimo patalpų turi būti įrengtos darbo ar apsauginių drabužių ar avalynės ar kitų asmeninės apsaugos priemonių priėmimo ir išdavimo patalpos ar vietos.

21. Kai dirbama drėgmės sąlygomis, prie persirengimo patalpų turi būti įrengtos drabužių bei avalynės džiovinimo patalpos ar vietos su džiovinimo įranga ir ventiliacija.

V SKYRIUS

SANITARINĖS IR ASMENS HIGIENOS PATALPOS

22. Sanitarinių įrenginių skaičius tualetuose priklauso nuo didžiausio vienu metu dirbančių darbuotojų skaičiaus:

22.1. vienas unitazas skiriamas ne daugiau kaip 12 moterų;

22.2. vienas unitazas ir vienas pisuaras skiriamas ne daugiau kaip 18 vyrų;

22.3. viena rankų praustuvė skiriama ne daugiau kaip 48 vyrams arba moterims.

23. Jeigu įmonės pastatas daugiaaukštis, tualetai turi būti įrengti kiekviename aukšte.

24. Tualete turi būti rankų praustuvė, asmens higienos priemonių (tualetinio popieriaus, muilo), vienkartinį rankšluosčių dėtuvė su vienkartiniais rankšluosčiais ar rankų džiovintuvas, atliekų surinkimo talpykla. Unitazams atskirti įrengiamos tualetų kabinos.

25. Atsižvelgiant į darbo pobūdį, įrengiama prausyklos ar dušai:

25.1. prausykloje ne mažiau kaip viena rankų praustuvė skiriama:

25.1.1. 7 darbuotojams, dirbantiems su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais, pasižyminčiais jautrinančiu, kancerogeniniu, mutageniniu, reprodukcijai toksišku poveikiu, galinčiais užteršti kūną, drabužius, avalynę;

25.1.2. 10 darbuotojų, dirbančių lauke arba kai patalpų oro temperatūra darbo vietose yra aukštesnė nei sveikatos saugos reglamentuose (higienos normose) sveikatos apsaugos ministro nustatyti reikalavimai;

25.1.3. 20 darbuotojų, dirbančių su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais, galinčiais užteršti kūną, drabužius, avalynę;

25.2. ne mažiau kaip vienas dušas skiriamas:

25.2.1. 3 darbuotojams, dirbantiems su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais, pasižyminčiais jautrinančiu, kancerogeniniu, mutageniniu, reprodukcijai toksišku poveikiu, galinčiais užteršti kūną, drabužius, avalynę;

25.2.2. 5 darbuotojams, dirbantiems lauke arba kai patalpų oro temperatūra darbo vietose yra aukštesnė nei sveikatos saugos reglamentuose (higienos normose) sveikatos apsaugos ministro nustatyti reikalavimai;

25.2.3. 15 darbuotojų, dirbančių su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais, galinčiais užteršti kūną, drabužius, avalynę.

26. Dušuose turi būti tiekiamas šaltas ir karštas vanduo. Rankų praustuvėse turi būti tiekiamas šaltas vanduo, o jeigu nustatyta sveikatos apsaugos ministro patvirtintais visuomenės sveikatos saugos reglamentais (higienos normomis), – ir karštas.

VI SKYRIUS MAITINIMO PATALPOS

27. Jeigu darbuotojų maitinimas neorganizuojamas kitais būdais (pavyzdžiui, netoliese nėra viešojo maitinimo įstaigų, darbdavys neorganizuoja transporto parvežti darbuotojus namo), įmonėje turi būti įrengta darbuotojų maitinimo patalpa – valgykla, bufetas ar valgymo kambarys.

28. Valgymo kambario plotas turi būti ne mažesnis kaip 12 kv. metrų. Valgymo kambarys gali būti sujungiamas su poilsio patalpomis.

29. Valgymo kambaryje turi būti praustuvė, maisto šildymo įrenginys, virdulys, šaldytuvas, stalai ir kėdės.

30. Valgymo kambaryje turi būti tiekiamas šaltas ir karštas vanduo.
